

תנ"ך

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה פרק אחד ובו שמונה שאלות.
עליך לענות על חמש שאלות. $100 = 20 \times 5$ נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום.
מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד.
(2) התרכז בנושא. בסס את דבריך על הכתוב.

הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

ענה על חמש מן השאלות 1-8 (לכל שאלה – 20 נקודות).

1. קרא שיר השירים, א', 1-8.

א שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְשִׁלְמָה: יִשְׁקֶנִי מִנְשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי-
 ג טוֹבִים דְּדִיךְ מִיָּין: לִרְיַח שְׁמֶנֶךָ טוֹבִים שְׁמֵן תוֹרֶק שְׁמֶךָ עַל-
 ד כֵּן עֲלָמוֹת אֶהְבֹּךָ: מִשְׁכְּנִי אַחֲרֶיךָ נְרוּצָה הִבִּיאֲנִי הַמֶּלֶךְ
 חֲדָרָיו נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בְּךָ נִזְכֶּירָה דְּדִיךְ מִיָּין מִיִּשְׂרָאֵל
 ה אֶהְבֹּךָ: שְׁחֹרָה אֲנִי וְנֹאוֹה בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם כֹּאֲהֲלִי
 ו קָדֵר כִּירִיעוֹת שְׁלָמָה: אֶל-תִּרְאֵנִי שֹׂאֲנִי שְׁחֹרָהּ שְׁשׁוּפְתַי
 הַשֶּׁמֶשׁ בָּנִי אֲמִי נְחֹרֶבְכִי שְׁמִנִי נֹטְרָה אֶת-הַכְּרָמִים כְּרָמִי
 ז שְׁלִי לֹא נֹטְרָתִי: הַגִּידָה לִי שְׁאֲהַבָּה נִפְשִׁי אִיכָּה תִרְעָה אִיכָּה
 תִּרְבִּיץ בְּצִהָרִים שְׁלָמָה אֲהִיהָ כְּעֵטִיהָ עַל עֲדָרֵי חֲבָרִיךָ:
 ח אֶסְלֹא תִרְעִי לָךְ הִיפָּה בְּנָשִׁים צֹאֵי-לָךְ בְּעֶקְבֵי הַצֹּאן
 וְרַעֲי אֶת-גְּדִיתֶיךָ עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרָעִים:

א. בפסוקים אלה מתוארת נערה נועזת שאינה מצייתת לנורמות חברתיות מקובלות.

הסבר קביעה זו באמצעות שתי דוגמאות. בסס את תשובתך על הכתוב. (10 נקודות)

ב. קרא פסוקים 5-6 שלפניך.

יש הטוענים כי הנערה גאה ביופייה ובצבע עורה, ויש הטוענים כי היא חושבת שצבע עורה אינו יפה.

הסבר את דברי הנערה "שחורה אני ונאווה" על פי שתי הטענות האלה. בסס את דבריך על הכתוב.

(10 נקודות)

2. קרא שיר השירים, ג', 1-5.

על-

א

מְשַׁכְּבֵי בַּלַּיְלוֹת בְּקִשְׁתִּי אֶת שְׂאֵהָבָה נִפְשִׁי בְּקִשְׁתִּי וְלֹא
 ב. מְצֹאֲתִי: אֲקוֹמָה נָא וְאֶסֹבְבָה בְּעִיר בְּשׁוּקִים וּבְרַחֲבוֹת
 ג. אֲבַקֶּשֶׁה אֶת שְׂאֵהָבָה נִפְשִׁי בְּקִשְׁתִּי וְלֹא מְצֹאֲתִי: מְצֹאֲנִי
 ד. הַשְּׂמֵרִים הַסֹּבְבִים בְּעִיר אֶת שְׂאֵהָבָה נִפְשִׁי רְאִיתִם: כִּמְעַט
 שְׁעַבְרָתִי מִהֶם עַד שֶׁמְצֹאֲתִי אֶת שְׂאֵהָבָה נִפְשִׁי אֲחֻזְתִּי
 וְלֹא אֶרְפְּנוּ עַד-שֶׁהֵבִיאֲתִי אֶל-בֵּית אִמִּי וְאֶל-חֹדֶר
 ה. הֹדְרָתִי: הַשְּׂבָעָתִי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבָּאוֹת אוֹ
 בַּאֲלִלוֹת הַשָּׂדֶה אֶסְתַּעֲרוּ וְאֶסְתַּעֲרוּ אֶת-הָאֵהָבָה
 עַד שֶׁתַּחֲפִיץ:

א. קרא את דברי א' פרדס שלפניך.

"המייחד את שיר השירים [...] הוא המתח [...] בין משאלות לאיסורים. ברגעים שבהם נדמה כי התשוקה

היא מעבר לשליטה מופיע כוח מרסן זה או אחר."

(א' פרדס, הבריאה לפי חוה, הקיבוץ המאוחד, 1996, עמ' 107)

(1) תאר את המתח בין משאלות לאיסורים, הבא לידי ביטוי בקטע משיר השירים ג' שלפניך.

בסס את דבריך על הכתוב. (6 נקודות)

(2) על פי דברי פרדס, מה השומרים מסמלים בקטע משיר השירים ג' שלפניך? הסבר את דבריך. (6 נקודות)

ב. יש הטוענים כי האירועים המתוארים בקטע שלפניך התרחשו בחלום בלבד.

בסס טענה זו על שני רמזים מן הקטע, והסבר כל רמז. (8 נקודות)

רות, א', 17-1

א וַיְהִי בַיּוֹם שֶׁפֶט הַשְּׁפָטִים וַיְהִי רָעַב בְּאֶרֶץ וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית
 ב לֶחֶם יְהוּדָה לְגוֹר בְּשָׂדֵי מוֹאָב הוּא וְאִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי בָנָיו: וְשֵׁם
 הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נַעֲמִי וְשֵׁם שְׁנֵי־בָנָיו מַחֲלֹן
 וְכַלְיוֹן אַפְרָתִים מִבֵּית לֶחֶם יְהוּדָה וַיָּבֹאוּ שְׂדֵי־מוֹאָב וַיְהִי־
 ג שָׁם: וַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נַעֲמִי וַתִּשְׁאָר הִיא וּשְׁנֵי בָנֶיהָ:
 ד וַיִּשְׁאָלוּ לָהֶם נָשִׁים מֵאֲבוֹת שֵׁם הָאֶחָת עֶרְפָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית
 ה רות וַיֵּשְׁבוּ שָׁם כַּעֲשֹׂר שָׁנִים: וַיָּמָתוּ גַם־שְׁנֵיהֶם מַחֲלֹן וְכַלְיוֹן
 ו וַתִּשְׁאָל הָאִשָּׁה מִשְׁנֵי יְלָדֶיהָ וּמְאִישָׁהּ: וַתִּקַּם הִיא וְכַלְתֶּיהָ
 וַתֵּשֶׁב מִשְׁדֵּי מוֹאָב כִּי שָׁמָּה בְּשָׂדֶה מוֹאָב כִּי־פָקַד ה'־
 ז אֶת־עַמּוֹ לָתֵת לָהֶם לֶחֶם: וַתֵּצֵא מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה־
 ח שָׁמָּה וּשְׁתֵּי כַלְתֶּיהָ עִמָּה וַתֵּלַכְנָה בְּדֶרֶךְ לָשׁוּב אֶל־אֶרֶץ
 יְהוּדָה: וַתֹּאמֶר נַעֲמִי לְשְׁתֵּי כַלְתֶּיהָ לִכְנֹה שְׁבֹנָה אִשָּׁה לְבֵית
 אִמָּה יַעֲשֶׂה ה' עִמָּכֶם חֶסֶד כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם עִם־הַמֵּתִים יַעֲשֶׂה
 ט וְעִמָּדִי: יִתֵּן ה' לָכֶם וּמִצֵּאֵן מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִישָׁה וַתִּשָּׁק
 י לָהֶן וַתִּשְׁאָנָה קוֹלָן וַתְּבַכְיָנָה: וַתֹּאמְרֶנָּה לָהּ כִּי־אַתְּ נָשׁוּב
 יא לְעַמֶּךָ: וַתֹּאמֶר נַעֲמִי שְׁבֹנָה בְנָתִי לָמָּה תֵּלַכְנָה עִמִּי הָעוֹד־
 יב לִי בָנִים בְּמַעַי וְהָיוּ לָכֶם לְאֻנָּשִׁים: שְׁבֹנָה בְנָתִי לִכְנֹה כִּי זָקַנְתִּי
 מִהַיּוֹת לְאִישׁ כִּי אֲמַרְתִּי יִשְׁלִי תַקְוָה גַם הָיִיתִי הַלֵּילָה
 יג לְאִישׁ וְגַם יְלַדְתִּי בָנִים: הֲלֹהֵן תִּשְׁפְּרֶנָּה עַד אֲשֶׁר יִגְדְּלוּ
 הֲלֹהֵן תַּעֲגֹנָה לְבִלְתִּי הָיוֹת לְאִישׁ אֶל בְּנָתִי כִי־מֵר־לִי מֵאֹד
 יד מְכָם כִּי־יֵצְאָה בִּי יְד־ה': וַתִּשְׁנֶנָּה קוֹלָן וַתְּבַכְיָנָה עוֹד
 טו וַתִּשָּׁק עֶרְפָּה לַחְמוֹתֶיהָ וְרוּת דִּבְקָה בָּהֶן: וַתֹּאמֶר הִנֵּה שָׁבָה
 טז יְבַמְתֶּךָ אֶל־עַמָּה וְאֶל־אֱלֹהֶיהָ שׁוּבִי אַחֲרַי יְבַמְתֶּךָ: וַתֹּאמֶר
 רוּת אֶל־תִּפְגְּעִי־בִי לְעֹזֶבֶךָ לָשׁוּב מֵאַחֲרֶיךָ כִּי אֶל־אֲשֶׁר
 תֵּלַכְתִּי אֵלַיךְ וּבִאֲשֶׁר תִּלְוִנִי אֵלַי עִמָּךְ עִמִּי וְאֱלֹהֶיךָ אֱלֹהֵי:
 יז בִּאֲשֶׁר תִּמְוִיתִי אֲמוֹת וְשֵׁם אֶקְבֹּר כֹּה יַעֲשֶׂה ה' לִי וְכֹה
 יוֹסִיף כִּי הָמוֹת יִפְרִיד בֵּינִי וּבֵינֶךָ:

(שים לב: קטע נוסף וסעיפי השאלה בעמוד הבא.)

יג וַיִּקַּח בָּעֵז אֶת־רוּת
 יד וַתְּהִי־לוֹ לְאִשָּׁה וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וַיִּתֵּן ה' לָהּ הַרְבֵּיז וַתֵּלֶד בֶּן:
 טו וַתֹּאמְרָנָה הַנָּשִׁים אֶל־נַעֲמִי בְרוּךְ ה' אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לָךְ
 טז גֹּאֵל הַיּוֹם וַיִּקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל: וְהָיָה לָךְ לְמֹשִׁיב נַפְשׁ
 ז' וּלְכָל־כֹּל אֶת־שִׁיבְתְּךָ בִּי כִלְתְּךָ אֲשֶׁר־אַהֲבָתְךָ יִלְדְתּוּ אֲשֶׁר־הִיא
 טז טוֹבָה לָךְ מִשְׁבָּעָה בָּנִים: וַתִּקַּח נַעֲמִי אֶת־הַיֶּלֶד וַתִּשְׁתַּחֲוֶהוּ
 יז בַּחִיקָה וַתְּהִי־לוֹ לְאִמָּנָת: וַתִּקְרָאנָה לוֹ הַשְּׂכָנֹת שֵׁם לֵאמֹר
 ילְדֵבֶן לְנַעֲמִי וַתִּקְרָאנָה שְׁמוֹ עוֹבֵד הוּא אֲבִי־יִשִּׁי אֲבִי־דָוִד:

א. קרא רות, א', 9-1; ד', 13-17 שלפניך.

אפשר לומר כי למרות המכשולים שעמדו בדרכן של רות ונעמי בסופו של דבר הגורל האיר להן פנים.
 הבא דוגמה אחת להיפוך במצב של נעמי, ודוגמה אחת להיפוך במצב של רות, והסבר כל אחת מן הדוגמאות.
 בסס את דבריך על הכתוב. (12 נקודות)

ב. קרא רות, א', 11-17 שלפניך.

ציין ערך אחד הבא לידי ביטוי בפסוקים אלה, והסבר כיצד הוא בא לידי ביטוי. בסס את דבריך על הכתוב.
 (8 נקודות)

וַתֵּרֶד הַגֵּרָן וַתַּעַשׂ
כָּל אֲשֶׁר-צִוְתָהּ חֲמוּתָהּ: וַיֹּאכַל בָּעֵז וַיִּשֶׁתּוּ וַיִּיטֹב לָבֹא וַיָּבֹא
לְשָׁכָב בַּקֶּצֶה הָעֶרְמָה וַתָּבֹא בִלֵּט וַתִּגַּל מְרָגְלֶיהָ וַתִּשְׁכַּב:
וַיְהִי בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיִּחְרַד הָאִישׁ וַיִּלְכֹּץ וַהֲנִה אִשָּׁה שֹׁכֶבֶת
מְרָגְלֶיהָ: וַיֹּאמֶר מִי-אַתָּה וַתֹּאמֶר אֲנֹכִי רֹות אִמְתְּךָ וּפְרִשְׁתָּ
כְּנָפְךָ עַל-אִמְתְּךָ כִּי גָאֵל אֶתָּה: וַיֹּאמֶר בְּרוּכָה אַתָּה לַיהוָה
בְּתִי הֵיטִבֶּתָּ חֲסִדְךָ הָאֲחֵרוֹן מִן-הָרִאשׁוֹן לְבִלְתִּי-לָכֶת אַחֲרָי
הַבְּחוּרִים אֲסִדֶּל וְאֲסַעֲשִׂיר: וְעַתָּה בְּתִי אֶל-תִּירְאִי כָל
אֲשֶׁר-תֹּאמַרְי אַעֲשֶׂה-לָּךְ כִּי יוֹדַעַתְּ כָּל-שֹׁעַר עֲמִי כִּי אִשְׁתִּי
יב חֵיל אַתָּה: וְעַתָּה כִּי אֲמַנֶּסְךָ אִם גָּאֵל אֲנֹכִי וְגַם יֵשׁ גָּאֵל
יג קְרוֹב מִמֶּנִּי: לֵינִי הַלַּיְלָה וְהָיָה בַּבֹּקֶר אֲסַגְּאֶלְךָ טוֹב יִגָּאֵל
וְאֲסִלֵּא יַחְפֹּץ לְגִאֲלֶךָ וְגִאֲלֶיךָ אֲנֹכִי חֵי-הַיּוֹם שֹׁכְבִי עִד-
יד הַבֹּקֶר: וַתִּשְׁכַּב מְרָגְלוֹתָ עַד-הַבֹּקֶר וַתָּקֶם בַּטָּרוֹם יְכִיד אִישׁ
טו אֶת-דַּעְהוּ וַיֹּאמֶר אֶל-יֹדֵעַ כִּי-בָאָה הָאִשָּׁה הַגֵּרָן: וַיֹּאמֶר
טז הִבִּי הַמִּטְפַּחַת אֲשֶׁר-עָלֶיךָ וְאַחֲזִיבֶהָ וַתֹּאחֲזֶהּ בָּהּ וַיִּמַּד שֵׁשׁ-
טז שְׁעָרִים וַיִּשֶׁתּוּ עָלֶיהָ וַיָּבֹא הָעִיר: וַתָּבֹא אֶל-חֲמוּתָהּ וַתֹּאמֶר
יז מִי-אַתָּה בְּתִי וַתִּגְדֹּלָהּ אֶת כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה-לָּהּ הָאִישׁ: וַתֹּאמֶר
יח שֵׁשׁ-הַשְּׁעָרִים הָאֵלֶּה נָתַן לִי כִּי אָמַר אֶל-תָּבֹאִי רִיקָם
אֶל-חֲמוּתְךָ: וַתֹּאמֶר שָׁכְבִי בְּתִי עַד אֲשֶׁר תִּדְרְעִין אִיךָ וְכָל
דְּבָר כִּי לֹא יִשְׁקֹט הָאִישׁ כִּי אֲסַכֶּלָהּ הַדָּבָר הַיּוֹם:

א. אפשר לומר שבדרך הפעולה של רות, בניסיון להתקרב לבֵּעֵז, בא לידי ביטוי חשש מפני "מראית עין" (חשש

שהתנהגותה תיראה לא ראויה בעיני אחרים).

ציין והסבר שתי פעולות שרות עושה כדי להימנע מ"מראית עין". (12 נקודות)

ב. על פי המסופר בקטע שלפניך, יש הטוענים כי נעמי פעלה למען טובתה האישית, ויש הטוענים כי היא פעלה למען

טובתה של רות.

האם לדעתך פעלה נעמי למען טובתה של רות או למען טובתה האישית? הסבר את תשובתך. (8 נקודות)

5. קרא קהלת, ב', 1-11, 22-24.

קהלת, ב', 1-11

א
אֶמְרָתִי אֲנִי בְּלִפְי
לכֹּה־נָא אֲנִסְכָּה בְּשִׂמְחָה וְרָאָה בְּטוֹב וְהִנֵּה גִס־הוּא הֶבֶל:
ב
לְשִׁחוּק אֶמְרָתִי מִהוֹלֵל וּלְשִׂמְחָה מִהֵזָה עֲשֵׂה: תִּרְתִּי בְּלִפְי
לְמִשׁוֹךְ בֵּינִי אֶת־בְּשָׂרִי וּלְבִי נָהֵג בַּחֲכָמָה וּלְאִחִי בַּסְּכָלוֹת
עַד אֲשֶׁר־אֲרָאָה אִי־זֶה טוֹב לִבְנֵי הָאָדָם אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ תַּחַת
ד
הַשָּׁמַיִם מִסֶּפֶר יָמֵי חַיֵּיהֶם: הִגְדַּלְתִּי מַעֲשֵׂי בְּנִיתִי לִי בְּתֵימ
ה
נְטַעְתִּי לִי בְּרָמִים: עֲשִׂיתִי לִי גִּזְוֹת וּפְרִדָּסִים וְנִטַּעְתִּי בָהֶם עֵץ
ו
כָּל־פָּרִי: עֲשִׂיתִי לִי בִּרְכּוֹת מַיִם לְהַשְׁקוֹת מֵהֶם יַעַר צֹמַח
ז
יַעֲצִים: קָמְתִי עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת וּבְנֵי־בֵית הָיָה לִי גַם מְקָנָה בְּקָר
ח
וּצֹאן הָרֶבֶה הָיָה לִי מִכָּל שֶׁהָיוּ לִפְנֵי בִירוּשָׁלַם: כָּנַסְתִּי לִי
ט
גִּס־כֶּסֶף וְזָהָב וּסְגֻלַּת מַלְכִּים וְהִמְדִּינוֹת עֲשִׂיתִי לִי שָׂרִים
וּשְׂדוֹת וְתַעֲנָנוֹת בְּנֵי הָאָדָם שָׂדֶה וּשְׂדוֹת: וְגִדַּלְתִּי וְהוֹסַפְתִּי
י
מִכָּל שֶׁהָיָה לִפְנֵי בִירוּשָׁלַם אֵף חֲכָמָתִי עֲמָדָה לִי: וְכָל אֲשֶׁר
שָׂאוּ עֵינִי לֹא אֶצְלָתִי מֵהֶם לֹא־מָנַעְתִּי אֶת־לְבִי מִכָּל־שִׂמְחָה
יא
כִּי־לְבִי שָׂמַח מִכָּל־עֲמָלִי וְזֶה־הָיָה חֶלְקִי מִכָּל־עֲמָלִי: וּפְנִיתִי
אֲנִי בְּכָל־מַעֲשֵׂי שִׁעְשֻׁוּ יָדִי וּבְעֵמָל שִׁעְמַלְתִּי לַעֲשׂוֹת וְהִנֵּה
הֶבֶל הֶבֶל וְרַעוּת רֵוִחַ וְאֵין יִתְרוֹן תַּחַת הַשָּׁמַשׁ:

קהלת, ב', 22-24

בב
כִּי מִה־הוּא לָאָדָם בְּכָל־עֲמָלוֹ וּבִרְעִיוֹן לִבּוֹ שֶׁהוּא עֲמָל
גג
תַּחַת הַשָּׁמַשׁ: כִּי כָל־יָמָיו מִכָּאֲבִים וְכָעַם עֲנִינוֹ גִּס־בְּלִילָה
גד
לֹא־שָׁכַב לִבּוֹ גִּס־זֶה הֶבֶל הוּא: אֵין־טוֹב בָּאָדָם שִׁיאָכַל
וְשָׂתָה וְהִרְאָה אֶת־נַפְשׁוֹ טוֹב בַּעֲמָלוֹ גִּס־זֶה רָאִיתִי אֲנִי
כִּי מִיַּד הָאֱלֹהִים הִיא:

א. קרא פסוקים 1-11 שלפניך.

קהלת ניסה למצוא טעם ומשמעות לחייו באמצעות התנסויות שונות. ציין שתיים מן ההתנסויות האלה, והסבר מהי המסקנה שהסיק קהלת בעקבותיהן. (10 נקודות)

ב. קרא פסוקים 22-24 שלפניך.

(1) יש הטוענים כי בפסוק 24, עד האתנחתא, מובע המסר העיקרי בספר קהלת. הסבר מהו מסר זה.

(5 נקודות)

(2) לדעתך, האם יש במסר הזה נחמה בעבור קהלת? נמק את דבריך על פי פסוקים 22-24. (5 נקודות)

א לְכָל זְמַן וְעֵת לְכָל-חֶפֶץ תַּחַת הַשָּׁמַיִם:

ב עֵת לִלְדָּת עֵת לָטַעַת

ג עֵת לְהָרוֹג עֵת לִפְרוֹץ

ד עֵת לִבְכוֹת עֵת לִשְׂחֹק

ה עֵת סִפּוֹד עֵת לְהַשְׁלִיךְ אֲבָנִים

ו עֵת לַחֲבֹק עֵת לִבְקֹשׁ

ז עֵת לִשְׁמֹד עֵת לִקְרוֹעַ

ח עֵת לַחֲשׂוֹת עֵת לֵאחֵב

ט עֵת מִלְחָמָה עֵת שְׁלוֹם:

י מִהִיתָרוֹן הָעוֹשֶׂה בְּאִשֶּׁר הוּא עֹמֵל: רְאִיתִי אֶת-הָעֵנָן אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים לִבְנֵי הָאָדָם לַעֲנוֹת בּוֹ: אֶת-הַכֹּל עֲשֵׂה יָפֶה בְּעֵתוֹ גַּם אֶת-הָעֵלֶם נָתַן בִּלְבָם מִבְּלִי אֲשֶׁר לֹא-יִמָּצָא הָאָדָם אֶת-הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר-עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים מֵרֹאשׁ וְעַד-סוֹף:

יב יָדַעְתִּי כִּי אֵין טוֹב בָּם כִּי אִם-לִשְׁמוֹחַ וּלְעֲשׂוֹת טוֹב בַּחַיּוֹ:

יג וְגַם כָּל-הָאָדָם שִׂיאֵכֵל וְשִׁתָּה וְרָאָה טוֹב בְּכָל-עֲמָלוֹ מֵת

יד אֱלֹהִים הִיא: יָדַעְתִּי כִּי כָל-אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הוּא יִהְיֶה לְעוֹלָם עָלָיו אֵין לְהוֹסִיף וּמִמֶּנּוּ אֵין לְגָרוֹעַ וְהָאֱלֹהִים עֹשֶׂה שִׁירָאוֹ מִלִּפְנֵי: מִה־שֶּׁהִיָּה כָּבֵד הוּא וְאֲשֶׁר לִהְיוֹת כָּבֵד הִיָּה

טו וְהָאֱלֹהִים יִבְקֹשׁ אֶת-נִרְדָּף: וְעוֹד רְאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמַיִם מְקוֹם הַמִּשְׁפָּט שָׁמָּה הָרָשָׁע וּמְקוֹם הַצֶּדֶק שָׁמָּה הָרָשָׁע: אָמַרְתִּי אֲנִי בִלְבִי אֶת-הַצֶּדִּיק וְאֶת-הָרָשָׁע יִשְׁפֹּט הָאֱלֹהִים כִּי-עֵת לְכָל-חֶפֶץ וְעַל כָּל-הַמַּעֲשֶׂה שֵׁם: אָמַרְתִּי אֲנִי בִלְבִי עַל-דִּבְרֹת בְּנֵי הָאָדָם לְבָרֵס הָאֱלֹהִים וּלְרָאוֹת שֶׁהִם-בִּהְמָה הֵמָּה לָהֶם:

טז כִּי מִקְרָה בְּנֵי-הָאָדָם וּמִקְרָה הַבִּהְמָה וּמִקְרָה אֶחָד לָהֶם כָּמוֹת זֶה בֶּן מוֹת זֶה וְרוּחַ אֶחָד לְכָל וּמוֹתֵר הָאָדָם מִן-הַבִּהְמָה אֵין

כ כִּי הֵכֵל הֵכֵל: הֵכֵל הוֹלֵךְ אֶל-מְקוֹם אֶחָד הֵכֵל הִיָּה מִן-הָעֶפֶר וְהֵכֵל שָׁב אֶל-הָעֶפֶר:

כא מי יודע רוח בני האדם העלה היא
 בב למעלה ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ: וראיתי כי
 אין טוב מאשר ישמח האדם במעשיו כי הוא חלקו כי מי
 יביאנו לראות במה שיהיה אחריו:

א. קרא פסוקים 1-15 שלפניך.

בפסוקים 1-15 קהלת מתאר את מסגרת החיים שבה נתון האדם בעולם.

הבא מפסוקים אלה שתי דוגמאות למסגרת חיים זו, והסבר כל אחת מהן. (10 נקודות)

ב. קרא פסוקים 16-22 שלפניך.

בפסוק 16 קהלת יוצא נגד השחיתות המשפטית.

(1) על פי פסוק 17, כיצד עשויה להיפתר השחיתות המשפטית? (5 נקודות)

(2) על פי פסוקים 18-22, הפתרון המוצע בפסוק 17 הוא חסר משמעות. הסבר מדוע. (5 נקודות)

ה איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו
 ו מרדכי בן יאיר בן-שמעי בן-קיש איש ימיני: אשר הגלה
 מירושלים עם-הגלה אשר הגלתה עם יכניה מלך-יהודה
 ז אשר הגלה נבוכדנצר מלך בבל: ויהי אמן את-הדפּה
 היא אסתר בת-דוד כי אין לה אב ואם והנערה יפת-
 תאר וטובת מראה ובמות אביה ואמה לקחה מרדכי לו
 ח לבת: ויהי בהשמע דבר-המלך ודתו ובהקבץ נערות רבות
 אל-שושן הבירה אליך הגי ותלקח אסתר אל-בית המלך
 ט אליך הגי שמר הנשים: ותיטב הנערה בעיניו ותשא חסד
 לפניו ובהל את-תמרוקיה ואת-מנותה לתת לה ואת
 שבע הנערות הראיות לתת-לה מבית המלך וישנה ואת-
 י נערותיה לטוב בית הנשים: לא-הגידה אסתר את-עמה
 יא ואת-מולדתה כי מרדכי עוה עליה אשר לא-תגיד: ובכל-
 יום ויום מרדכי מתהלך לפני חצר בית-הנשים לדעת את-
 יב שלום אסתר ומה-יעשה בה: ובהגיע תר נערה ונערה
 לבוא אל-המלך אחשוורוש מקץ היות לה בדת הנשים
 שנים עשר חדש כי בן ומלאו ימי מרוקיהן ששה חדשים
 בשמן המד וששה חדשים בבשמים ובתמרוקי הנשים:
 יג ובה הנערה באה אל-המלך את כל-אשר תאמר ינתן לה
 יד לבוא עמה מבית הנשים עד-בית המלך: בערב היא באה
 ובבקר היא שבה אל-בית הנשים שני אליך שעשגו סרים
 המלך שמר הפילגשים לא-תבוא עוד אל-המלך כי אם-
 טו חפץ בה המלך ונקראה בשם: ובהגיע תר-אסתר בת-
 אביחיל דד מרדכי אשר לקח-לו לבת לבוא אל-המלך
 לא בקשה דבר כי אם את-אשר יאמר הגי סרים-המלך
 טז שמר הנשים ותהי אסתר נשאת חן בעיני כל-ראיה: ותלקח
 אסתר אל-המלך אחשוורוש אל-בית מלכותו בחדש
 יז העשירי הוא-חדש טבת בשנת-שבע למלכותו: ויאהב
 המלך את-אסתר מכל-הנשים ותשא-חן וחסד לפניו מכל-
 הפתולות וישם כתר-מלכות בראשה וימליכה תחת ושתי:

א. על פי המתואר בקטע מאסתר שלפניך, השתלבו מרדכי ואסתר בחברה הפרסית.

הבא מן הקטע ראייה אחת להשתלבות של מרדכי בחברה הפרסית וראייה אחת להשתלבות של אסתר בה, והסבר כל ראייה. (10 נקודות)

ב. (1) קרא את פסוק 10 שלפניך.

על פי פסוק זה, מה ציווה מרדכי על אסתר לעשות? מדוע, לדעתך, הוא ציווה עליה לנהוג כך? (6 נקודות)

(2) קרא את דברי חז"ל שלפניך.

"אפשר לצדקת זאת שתנשא לערל [אחשוורוש]? "(אסתר רבה, ו, ו').

מהו הקושי שחז"ל מעוררים בשאלתם? לדעתך, כיצד אפשר ליישב קושי זה? (4 נקודות)

א ויהי ביום השלישי ותלבש
 אסתר מלכות ותעמוד בחצר בית-המלך הפנימית נכח
 בית המלך והמלך יושב על-כסא מלכותו בבית המלכות
 ב נכח פתח הבית: ויהי כראות המלך את-אסתר המלכה
 עומדת בחצר נשאה חן בעיניו ויושט המלך לאסתר את-
 שרביט הזהב אשר בידו ותקרב אסתר ותגע בראש
 ג השרביט: ויאמר לה המלך מה-לך אסתר המלכה ומה-
 ד בקשתך עד-חצי המלכות וינתן לה: ותאמר אסתר אס-
 על-המלך טוב יבוא המלך והמן היום אל-המשתה אשר-
 ה עשיתי לו: ויאמר המלך מהרו את-המן לעשות את-דבר
 אסתר ויבא המלך והמן אל-המשתה אשר-עשתה אסתר:
 ויאמר המלך לאסתר במשתה היין מה-שאלתך וינתן לה
 ז ומה-בקשתך עד-חצי המלכות ותעש: ותען אסתר ותאמר
 ח שאלתי ובקשתי: אס-מצאתי חן בעיני המלך ואס-על-
 המלך טוב לתת את-שאלתי ולעשות את-בקשתי יבוא
 המלך והמן אל-המשתה אשר אעשה להם ומחר אעשה
 ט כדבר המלך: ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב וכראות
 המן את-מרדכי בשער המלך ולא-קם ולא-זע מפניו ומלא
 י המן על-מרדכי חמה: ויתאפק המן ויבוא אל-ביתו וישלח
 יא ויבא את-אהביו ואת-זרש אשתו: ויספר להם המן את-
 כבוד עשרו ורב בניו ואת כל-אשר גדלו המלך ואת אשר
 יב נשאו על-השרים ועבדי המלך: ויאמר המן אף לא-הביאה
 אסתר המלכה עס-המלך אל-המשתה אשר-עשתה בי
 יג אס-אותי וגם-למחר אני קרוא-לה עס-המלך: וכל-זה איננו
 שוה לי בכל-עת אשר אני ראה את-מרדכי היהודי יושב
 יד בשער המלך: ותאמר לו זרש אשתו וכל-אהביו יעשו-עין
 גבה חמשים אמה ובבקר ו אמר למלך ויתלו את-מרדכי
 עליו ובא עס-המלך אל-המשתה שמח וייטב הדבר לפני
 המן ויעש העץ:

א. קרא פסוקים 1-8 שלפניך.

על פי פסוקים אלה, אסתר היא אישה חכמה הפועלת בעורמה כדי להשיג את מטרתה.

הסבר שתי פעולות של אסתר המלמדות על חוכמתה ועורמתה. (12 נקודות)

ב. קרא פסוקים 9-14 שלפניך.

הסבר את האירוניה שבפסוקים אלה (היעזר ב**אסתר**, ז', 9-10). בסס את דבריך על הכתוב. (8 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך